

Mnenje Evropskega ekonomsko-socialnega odbora – Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Evropskemu svetu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Čas za Evropo: obnova in priprava za naslednjo generacijo

(COM(2020) 456 final)

Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Evropskemu svetu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij – Proračun EU kot gonilo načrta okrevanja za Evropo

(COM(2020) 442 final)

Predlog uredbe Sveta o vzpostavitvi Instrumenta Evropske unije za okrevanje v podporo okrevanju po pandemiji COVID-19

(COM(2020) 441 final/2 – 2020/0111 (NLE))

Spremenjeni predlog uredbe Sveta o večletnem finančnem okviru za obdobje 2021–2027

(COM(2020) 443 final – 2018/0166 (APP))

Spremenjeni predlog Sklepa Sveta o sistemu virov lastnih sredstev Evropske unije

(COM(2020) 445 final – 2018/0135 (CNS))

Predlog uredbe Sveta o spremembi Uredbe Sveta (EU, Euratom) št. 1311/2013 o večletnem finančnem okviru za obdobje 2014–2020

(COM(2020) 446 final – 2020/0109 (APP))

Spremenjeni predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi okvirnega programa za raziskave in inovacije Obzorje Evropa ter o določitvi pravil za sodelovanje in razširjanje njegovih rezultatov, sklepa Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi posebnega programa za izvajanje okvirnega programa za raziskave in inovacije Obzorje Evropa, uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi instrumenta za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje, uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o določitvi pravil o podpori za strateške načrte, ki jih pripravijo države članice v okviru skupne kmetijske politike (strateški načrti SKP) in se financirajo iz Evropskega kmetijskega jamstvenega sklada (EKJS) in Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSRP), ter o razveljavitvi Uredbe (EU) št. 1305/2013 Evropskega parlamenta in Sveta in Uredbe (EU) št. 1307/2013 Evropskega parlamenta in Sveta

(COM(2020) 459 final – 2018/0224 (COD))

(2020/C 364/17)

Glavni poročevalec: **Petru Sorin DANDEA**

Glavni poročevalec: **Tommaso DI FAZIO**

Glavni poročevalec: **Petr ZAHRADNÍK**

Zaprosila	Evropski parlament, 17. 6. 2020 (COM(2020) 459 final – 2018/0224 (COD)) Svet Evropske unije, 10. 6. 2020 (COM(2020) 459 final – 2018/0224 (COD)) Evropska komisija, 17. 6. 2020: COM(2020) 441 final/2 – 2020/0111 (NLE) COM(2020) 442 final COM(2020) 443 final – 2018/0166 (APP) Evropska komisija, 2. 7. 2020: COM(2020) 445 final – 2018/0135 (CNS) COM(2020) 446 final – 2020/0109 (APP) COM(2020) 456 final
Pravna podlaga	členi 43(2), 173(3), 182(1), 188 in 304 PDEU
Pristojnost	strokovna skupina za ekonomsko in monetarno unijo ter ekonomsko in socialno kohezijo
Sklep predsedstva	9. 6. 2020
Datum sprejetja mnenja na plenarnem zasedanju	16. 7. 2020
Plenarno zasedanje št.	553
Rezultat glasovanja (za/proti/vzdržani)	206/4/5

1. Sklepi in priporočila

1.1 EESO se zaveda resnih gospodarskih in socialnih posledic, ki jih ima pandemija COVID-19 za vse države članice. Zato odločno podpira predlog Komisije o instrumentu „Next Generation EU“ kot specifično orodje za hitro in učinkovito okrevanje. Komisija je upoštevala gospodarske in socialne nesimetričnosti, ki so jih povzročili ukrepi, sprejeti po krizi leta 2008, ter je svoje ukrepe utemeljila na načelu solidarnosti med vsemi državami, brez izjem. Vrača se k temeljnim vrednotam Evropske unije, kot so zapisane v ustanovni pogodbi, ki jo odločno izvaja.

1.2 EESO se dobro zaveda izrednih in resnih gospodarskih razmer, ki jih je povzročila pandemija, in se strinja s sklopom ukrepov, sprejetih za ublažitev negativnih učinkov na gospodarsko uspešnost. Posledice so različne, pri čemer vključujejo ne le šok povpraševanja, kakršnega še ni bilo, in zmanjšanje likvidnosti, temveč tudi prekinitve dobavnih verig in resne težave na strani ponudbe, saj so se zaradi prekinjenih dobavnih verig številna podjetja srečevala s problemi v zvezi s sestavnimi deli, delovno silo, surovinami in tako naprej ter so zato morala ustaviti svoje proizvodne procese. V tem smislu morajo biti sprejeti ukrepi izjemni, pri čemer EESO poziva, naj bodo tudi celoviti.

1.3 EESO zato pozdravlja odločitev, da se Uniji zagotovi konkreten finančni instrument, ki bo vsem državam članicam omogočil hitro in učinkovito gospodarsko in socialno okrevanje. Poleg tega pozdravlja odločitev Komisije, da bo izredni sklad za okrevanje opremila z vsem, kar je potrebno za oživitev gospodarstva Unije, pa tudi za ponovno okrepitev njenega konkurenčnega položaja na svetovni ravni, in sicer skupaj s socialnimi dosežki, ki so značilni za Evropsko unijo in ki morajo prav tako ostati eden od bistvenih ciljev.

1.4 EESO zelo pozitivno ocenjuje dve glavni odločitvi Komisije. Prva je uvedba izrednega finančnega instrumenta za okrevanje v okviru večletnega finančnega okvira. Večletni finančni okvir je instrument, katerega postopkovna pravila sprejemajo vse države članice, ki že dolgo časa dobro deluje in je zato povsem funkcionalen. Druga glavna odločitev je povečati skupni dolg, ki bo odplačan v daljšem časovnem obdobju, in preprečiti, da bi izredno finančno breme kratkoročno neposredno prizadelo države članice, ki se vse po vrsti v večjem ali manjšem obsegu spoprijemajo z negativnimi gospodarskimi in socialnimi posledicami pandemije.

1.5 Zaradi druge odločitve je Komisija zaprosila za dovoljenje, da bi izkoristila visoko bonitetno oceno Evropske unije na finančnem trgu in najela zelo dolgoročno skupna evropska posojila z nizkimi obrestnimi merami za vse države članice, in sicer v zaporednih tranšah. Finančna prizadevanja morajo prispevati k čimprejšnji oživitvi evropskega gospodarstva, obnovitvi zaupanja ter vzpostavitvi bolj trajnostne in pravičnejše Unije.

1.6 EESO pozdravlja sprejeti ključni odločitvi, saj se gospodarstva držav članic – kot je bilo vedno znova poudarjeno v predloženih zakonodajnih in nezakonodajnih dokumentih – z negativnimi posledicami krize ne morejo več spoprijemati sama, saj so vsa zelo medsebojno odvisna zaradi dolgoletne konsolidacije enotnega trga, ki je imela pozitiven učinek, h kateremu so stremeli ustanovitelji EU in ki je predviden v ustanovnih pogodbah.

1.7 V širšem okviru celotnega večletnega finančnega okvira program „Next Generation EU“ na splošno nakazuje, kako skupna finančna sredstva EU mobilizirati in jih uporabljati v prihodnosti. Skupni znesek v višini 750 milijard EUR se morda zdi velikanski, vendar zagotovo ne presega gospodarskih sredstev EU (ustreza le 4,1 % BDP EU v letu 2019) in ga je mogoče v celoti odplačati do leta 2058.

1.8 EESO ceni inovativen in izviren pristop, ki ga je sprejela Evropska komisija, da bi davčno osnovo EU z 1,1 % BDP EU povečala na, primerjalno gledano, približno 1,7 % ali še več, če bo to potrebno v prihodnosti. EESO meni, da ta odziv kaže, kako je treba na sodoben način mobilizirati skupna finančna sredstva EU in jih uporabljati v prihodnosti.

1.9 EESO močno pozdravlja dejstvo, da je treba novo predlagani instrument tesno usklajevati z že uveljavljenim procesom evropskega semestra, in podpira predlog, naj države članice svoje potrebe opredelijo v nacionalnih načrtih za okrevanje in odpornost.

1.10 EESO pozdravlja predlog Komisije za proračun EU, v katerem se nameravajo uvesti dodatna resnična lastna sredstva, ki bodo temeljila na različnih davkih (prihodki iz sistema EU za trgovanje z emisijami, obdavčitev digitalnega gospodarstva, prihodki velikih podjetij). EESO zlasti poudarja, da mora ogromno finančno podporo, ki jo države članice EU potrebujejo za premagovanje gospodarske krize, spremljati ambicioznejši projekt fiskalne reforme – fiskalna unija –, katerega cilj je vzpostaviti usklajeno davčno ureditev, ki bo temeljila na načelih lojalne konkurence in solidarnosti, ter preprečiti izkrivljanja in diskriminacijo v državah članicah EU, ki so privedli do oportunističnega ravnanja držav in posameznih davkoplačevalcev ter spodbujali enotnost enotnega trga.

1.11 EESO poziva Evropsko komisijo, naj pripravi močno podprt in soglasen referenčni dokument o lastnih finančnih sredstvih EU; EESO razume dolg časovni okvir za odplačevanje instrumenta „Next Generation EU“, vendar je treba končno rešitev v zvezi z lastnimi sredstvi sprejeti bistveno prej.

1.12 EESO odločno poziva k čimprejšnjemu začetku izvajanja ukrepov, ki jih je predlagala Komisija, pri čemer je čas odločilnega pomena. Zato poziva Svet, naj nemudoma doseže soglasje in tiste države članice, ki načrtu trenutno nasprotujejo, prepriča o pomenu enotnosti in povezanosti v teh težkih časih ter jih spomni, da so vse države brez izjeme gospodarsko in socialno soodvisne.

1.13 EESO želi opozoriti, da je kriza ponovno izpostavila, da je treba pospešiti reforme, sprejete za euroobmočje, in premagati omejitve, ki še vedno onemogočajo resnično gospodarsko, socialno, fiskalno in politično povezovanje. EESO je to poudaril že med prejšnjo finančno krizo, ki je izbruhnila leta 2008.

2. Povzetek predloga Komisije

2.1 Evropska komisija je v odziv na pandemijo COVID-19 ter njene neposredne gospodarske in socialne posledice 27. junija 2020 predlagala začasen instrument za okrevanje v višini 750 milijard EUR, imenovan „Next Generation EU“, da bi zagotovili dodatna finančna sredstva za proračun EU.

2.2 Instrument za okrevanje je vključen v okrepljen večletni finančni okvir za obdobje 2021–2027, da bi lahko naložbe hitro usmerili tja, kjer so najbolj potrebne, okrepili enotni trg in sodelovanje na področjih, kot sta zdravje in obvladovanje kriz, ter Uniji zagotovili dolgoročni proračun, ki bo pospeševal zeleni in digitalni prehod ter prispeval k pravičnejšemu in odpornejšemu gospodarstvu.

2.3 Načrt za okrevanje zajema komponento nepovratnih sredstev v višini 440 milijard EUR, ki bodo razdeljena med vse proračunske postavke. Poleg tega bo 60 milijard EUR zagotovljenih v obliki jamstev, približno 250 milijard EUR pa bo državam članicam na voljo v obliki posojil.

2.4 Za financiranje predlaganih ukrepov za okrevanje si bo Komisija za ukrepe v obdobju 2021–2024 v imenu Unije na finančnih trgih izposodila do 750 milijard EUR.

2.5 Da bi Komisija to dosegla, bo uporabila možnost razlike med zgornjo mejo virov lastnih sredstev dolgoročnega proračuna (najvišji znesek sredstev, ki ga lahko zahteva Unija od držav članic za kritje svojih finančnih obveznosti) in zgornjo mejo dejanske porabe (zgornja meja večletnega finančnega okvira za plačila).

2.6 Zgornja meja virov lastnih sredstev se bo izjemoma in začasno povišala za 0,6 % odstotne točke. To povišanje bo izvedeno poleg povišanja stalne zgornje meje lastnih sredstev v višini 1,4 % bruto nacionalnega dohodka EU, ki je predlagano zaradi gospodarske negotovosti in brexita. Povišanje za 0,6 odstotne točke se bo izteklo, ko bodo poplačana vsa sredstva in pokrite vse obveznosti.

2.7 EU, ki bo kot jamstvo uporabila nečrpane zneske proračuna EU, bo lahko izdala dolžniške vrednostne papirje pod razmeroma ugodnimi pogoji v primerjavi s številnimi posameznimi državami članicami. Zbrana sredstva bodo poplačana iz prihodnjih proračunov EU, in sicer v obdobju od leta 2027 do najpozneje leta 2058. Posojila bodo odplačale države članice posojilojemalke.

2.8 Ker element posojila obsega 250 milijard EUR, mora EU skupaj prek mehanizma lastnih sredstev odplačati 500 milijard EUR (vendar bi bila EU odgovorna tudi za neplačila posojila s strani držav članic v zvezi s preostalimi 250 milijardami EUR).

2.9 Za lažje odplačilo zbranega tržnega financiranja in nadaljnjo pomoč pri zmanjšanju pritiska na nacionalne proračune bo Komisija pozneje v finančnem obdobju 2021–2027 predlagala dodatna nova lastna sredstva, ki bodo dopolnjevala tista že predlagana. Ta bodo tesno povezana s prednostnimi nalogami EU (obvladovanje podnebnih sprememb, krožno gospodarstvo in poštena obdavčitev).

2.10 Uporaba sredstev iz svežnja za okrevanje temelji na treh stebrih.

2.10.1 STEBER 1 – Pomoč državam članicam, da bi okrevale in odpravile posledice krize, ter iz krize izšle močnejše kot pred njo: to vključuje vrsto instrumentov za podporo naložb in reform v državah članicah, usmerjeni pa bodo predvsem tja, kjer so posledice krize najhujše in so potrebe po odpornosti največje:

- novi mehanizem za okrevanje in odpornost v višini 560 milijard EUR, ki se bo uporabljal za naložbe in reforme za okrevanje in odpornost,
- pobuda REACT-EU bo zagotovila 55 milijard EUR dodatnih finančnih sredstev za kohezijsko politiko v obdobju do leta 2022,
- spremembe Evropskega socialnega sklada plus,
- predlog za okrepitev Sklada za pravični prehod v višini do 40 milijard EUR,
- predlog za okrepitev proračuna Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja za 15 milijard EUR.

2.10.2 STEBER 2 – Zagon gospodarstva in pomoč pri prebujanju zasebnih naložb:

- nov instrument za podporo plačilni sposobnosti bo proračunsko jamstvo EU uporabljal za pritegnitev zasebnih virov za zagotovitev nujne kapitalske pomoči uspešnim evropskim podjetjem iz vseh gospodarskih sektorjev,
- okrepitev programa InvestEU, ki je še posebej primeren za pritegnitev naložb in podpiranje politik Unije med okrevanjem na področjih, kot so trajnostna infrastruktura, inovacije in digitalizacija,
- Komisija predlaga, naj se v okviru programa InvestEU oblikuje nov instrument za okrepitev odpornosti Evrope z ustvarjanjem strateške neodvisnosti v ključnih dobavnih verigah na evropski ravni.

2.10.3 STEBER 3 – Izkušnje iz krize in reševanje strateških izzivov za Evropo:

- nov zdravstveni program, EUzaZDRAVJE, v višini 9,4 milijarde EUR za zagotavljanje, da bo imela Unija na voljo kritične zmogljivosti za hiter odziv na prihodnje krize,
- povečanje sredstev mehanizma Unije na področju civilne zaščite (RescEU), za 2 milijardi EUR,
- povečanje sredstev programa Obzorje Evropa na 94,4 milijarde EUR,
- povečanje sredstev instrumenta za sosedstvo ter razvojno in mednarodno sodelovanje na 86 milijard EUR prek novega jamstva za zunanje delovanje ter dodatna sredstva v višini 1 milijarde EUR za Evropski sklad za trajnostni razvoj,
- dodatnih 5 milijard EUR za instrument za humanitarno pomoč.

2.11 Poleg okrepitev, ki se bodo financirale v okviru instrumenta „Next Generation EU“, Komisija predlaga, naj se okrepijo dodatni programi, da bodo lahko v celoti prispevali k bolj odporni Uniji in obvladovanju izzivov, ki izhajajo iz pandemije in njenih posledic:

program za digitalno Evropo; instrument za povezovanje Evrope; program za enotni trg ter programa za podporo sodelovanju na področjih davkov in carin; Erasmus Plus; Ustvarjalna Evropa; skupna kmetijska politika ter Evropski sklad za pomorstvo in ribištvo; Sklad za azil in migracije ter Sklad za integrirano upravljanje meja; Sklad za notranjo varnost in predpristopna pomoč Unije.

2.12 Sklad za okrevanje je del proračuna EU, zato bo za izplačilo sredstev potrebno finančno načrtovanje in je povezano z evropskim semestrom (torej z makroekonomsko pogojenostjo). Povezano je tudi s sistemi Evropske komisije za upravljanje proračuna in proračunski nadzor, uporablja pa se tudi proračunski nadzor, ki ga izvaja Evropski parlament.

2.13 Da bi premostili prehodno obdobje do ratifikacije spremenjenega sklepa o virih lastnih sredstev in zagotovili, da bodo prepotrebna sredstva delavcem, podjetjem in državam članicam na voljo že leta 2020, Komisija predlaga tudi prilagoditev sedanjega dolgoročnega proračuna za obdobje 2014–2020, da bi omogočili višjo porabo že v letu 2020.

2.14 Strategija EU za rast, evropski zeleni dogovor – vključno z mehanizmom za pravični prehod, ki je bil predlagan januarja – ter digitalna in industrijska strategija Unije so bistvenega pomena za trajnostno okrevanje EU ter ostajajo v središču predlogov Komisije, saj so ključni za to, da si bo naše gospodarstvo opomoglo in da bomo pripravili prihodnost za naslednjo generacijo. Naložbe in reforme za njihovo pospeševanje bodo zato morale biti vključene v vse nacionalne načrte za okrevanje in odpornost.

2.15 Čeprav je Komisija maja 2018 predlagala odpravo vseh popravkov na strani prihodkov (rabatov), pa zdaj glede na gospodarski učinek pandemije COVID-19 meni, da bi lahko opuščanje rabatov in načrt za okrevanje pomenila nesorazmerna povečanja prispevkov za nekatere države članice v naslednjem dolgoročnem proračunu. Da bi to preprečili, Komisija predlaga, naj bo obdobje opuščanja trenutnih rabatov precej daljše.

2.16 Ključna značilnost svežnja za okrevanje je še vedno predlog Komisije za uredbo o zaščiti proračuna EU pred splošnimi pomanjkljivostmi pri delovanju pravne države.

3. Splošne ugotovitve

3.1 V zvezi s predstavitvijo načrta za okrevanje, ki jo je imela predsednica Komisije Ursula von der Leyen 27. maja 2020 v Evropskem parlamentu, EESO zlasti ceni in se strinja z močnimi in pomembnimi spodbudami, ki so privedle do instrumenta „Next Generation EU“. Ta instrument je pravičen pakt med generacijami, ki bo ustvaril okrepljeno in v prihodnost usmerjeno Evropsko unijo. Opremljen bo z ustreznimi orodji, zaradi katerih bo močnejši in bolj koheziven, da bodo imele prihodnje generacije od njega veliko korist in da ne bodo le nosile bremena nastalega zelo dolgoročnega dolga.

3.2 EESO navaja zlasti naslednje razloge, zakaj je predlog izjemen, morda celo revolucionaren:

- proračunska sredstva EU bi prvič delovala z implicitnim dolgom, ki bi bil odplačan v naslednjih 30 letih,
- sredstva bi se prvič izposojala na finančnih trgih in rešitev bi bila tržno preizkušena; v tem obdobju bi celotno vsoto jamčila EU kot celota,
- ta rešitev bi lahko privedla do prihodnjega povečanja lastnih sredstev EU in ustreznega zmanjšanja njene neposredne odvisnosti od prispevkov držav članic,
- povečala bi tudi finančno osnovo Unije, in sicer z 1,1 % BDP EU, kot je trenutno, na, primerjalno gledano, približno 1,7 %,
- ta rešitev bo v veliko pomoč ne le tistim, ki jih je pandemija neposredno prizadela, temveč tudi tistim, ki potrebujejo pomoč pri svojih strukturnih reformah,
- predlog v veliki meri temelji na uporabi finančnih instrumentov, kar bo zagotovilo učinkovitejšo prerazporeditev sredstev.

3.3 Na tej stopnji je treba preprečiti vzajemne negativne posledice in dokazati solidarnost z državami, ki jih je pandemija najbolj prizadela, in/ali s šibkejšimi gospodarstvi zaradi trenutnih neravnovesij in omejitev euroobmočja.

3.4 EESO je seznanjen z napovedanim programom „Next Generation EU“ ter predlogom iz spremenjenega predloga večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027 glede povečanja fiskalne (proračunske) osnove EU in njene prilagoditve trenutnim nujnim potrebam. Predlagani fiskalni ukrepi dopolnjujejo tudi ukrepe, ki so bili že sprejeti v okviru denarne in strukturne politike ter v regulativnih okvirih.

3.5 EESO je v številnih prejšnjih mnenjih, zlasti v mnenju iz leta 2018 o večletnem finančnem okviru za obdobje 2021–2027 pozval k trdnemu proračunu EU, pa tudi k temu, naj ima EU na razpolago finančna sredstva za popolno uresničevanje ciljev svojih politik ⁽¹⁾.

3.6 Kar zadeva financiranje proračuna EU, EESO in Evropski parlament že dolgo pozivata k zadostnim neodvisnim, preglednim in pravičnim lastnim sredstvom ter k odmiku od prevladujočih prispevkov na podlagi BND. EESO podpira ugotovitve poročila skupine na visoki ravni za lastna sredstva (HLGOR), ki ji predseduje Mario Monti ⁽²⁾. Načini povečanja prihodkov bi morali dopolnjevati in krepiti cilje politike EU. EESO zato pozdravlja predlog Komisije za dodatna resnična lastna sredstva ⁽³⁾.

⁽¹⁾ UL C 440, 6.12.2018, str. 106, UL C 81, 2.3.2018, str. 131, UL C 75, 10.3.2017, str. 63 in UL C 34, 2.2.2017, str. 1.

⁽²⁾ *FUTURE FINANCING OF THE EU: Final report and recommendations of the High-Level Group on Own Resources (PRIHODNJE FINANCIRANJE EU: Končno poročilo in priporočila skupine na visoki ravni za lastna sredstva)*, december 2016. https://ec.europa.eu/budget/mff/hlgor/library/reports-communication/hlgor-report_20170104.pdf

⁽³⁾ UL C 440, 6.12.2018, str. 106 in UL C 81, 2.3.2018, str. 131.

3.7 EESO poziva Evropsko komisijo, naj v zvezi z lastnimi finančnimi sredstvi pripravi referenčni dokument politike in test izvedljivosti. Zaveda se, da bo trajalo nekaj časa, preden bo sprejeta končna rešitev. Vendar bi bilo zelo koristno, če bi se lahko odpravila sedanja negotovost glede načina financiranja proračuna EU. Brez rešitve je ta celotni koncept zelo ranljiv.

3.8 EESO je seznanjen s predlogom Komisije v okviru načrta za okrevanje za postopno opuščanje trenutnih rabatov za nekatere države članice neto plačnice v daljšem časovnem obdobju, kot je bilo predlagano leta 2018. Vendar vztraja pri stališču, ki ga je izrazil v nedavnih mnenjih, v katerih je na koncu pozval k odpravi vseh rabatov⁽⁴⁾.

3.9 Ker je instrument „Next Generation EU“ vključen v proračun EU, bo to vključevalo povezavo z evropskim semestrom – v smislu pogojenosti – ter sistemom Komisije za upravljanje in nadzor, ki je tudi pod nadzorom Evropskega parlamenta. EESO poudarja, da bi lahko morebitni spori med državami članicami in Komisijo ali med Komisijo in Evropskim parlamentom povzročili precejšnje zamude pri izplačilu sredstev.

3.10 EESO meni, da morajo države članice znatno izboljšati svoje zmogljivosti načrtovanja, če hočemo, da bodo v prvih treh letih novega finančnega okvira izplačana dodatna sredstva v višini 165 milijard EUR sredstev in da bodo ta učinkovito uporabljena. Odbor poleg tega priporoča, naj Komisija razmisli o tem, da bi bila pravila prožnejša, da bi državam članicam pomagala pri potrebnem dodatnem načrtovanju.

3.11 EESO pozdravlja pismo predsednikov glavnih političnih skupin Evropskega parlamenta, v katerem Evropski svet in Svet spodbujajo, naj na podlagi predloga Komisije hitro dosežeta dogovor. EESO se strinja tudi z resolucijo Evropskega parlamenta z dne 15. maja 2020, v kateri se Parlament zavzema za sveženj za okrevanje v višini 2 bilijonov EUR za odpravo negativnih posledic pandemije COVID-19⁽⁵⁾.

3.12 EESO se zaveda, da se sveženj za vzpostavitev instrumenta za okrevanje in prilagajanje večletnega finančnega okvira za obdobje 2021–2027 potrebam v obdobju po krizi zaradi COVID-19 šteje za izreden ukrep v financiranju EU, vendar je obenem potreben in nujen. Proračunska politika EU bi bila v sedanjih okoliščinah preprosto premalo prožna in z njo ne bi bilo mogoče podpreti nobenega ukrepa, ki bi lahko očitno pripomogel k reševanju kriznih razmer.

3.13 EESO se poleg tega zaveda, da je to najboljši predlog, ki ga je bilo mogoče oblikovati v sedanjih političnih okoliščinah.

4. Posebne ugotovitve

4.1 Kar zadeva mehanizem za okrevanje in odpornost, EESO zelo pozitivno ocenjuje predlagano povezavo s procesom evropskega semestra, pa tudi z nacionalnimi načrti za okrevanje in odpornost, ki so lahko osnova in merilo za financiranje.

4.2 EESO v zvezi s pobudo REACT-EU pozdravlja ne le dokaj močno povečanje osnove kohezijske politike, temveč tudi izjemna pravila o prožnosti, ki so bila oblikovana za zagotavljanje pomembne podpore območjem, ki potrebujejo pomoč, in nujnim prednostnim nalogam.

4.3 EESO poleg tega odločno podpira znatno zvišanje sredstev, dodeljenih Skladu za pravični prehod, in ukrepe, predlagane v okviru drugih stebrov mehanizma za pravični prehod. Z zasnovanim programom je zdaj mogoče lažje in odločneje podpirati strukturni premik k novim in bolj raznolikim gospodarskim dejavnostim, kar je ključni del evropskega zelenega dogovora.

4.4 Da bi ponovno vzpostavili gospodarske razmere, kakršne so bile pred krizo, je zelo pomembno, da se ustvarijo ugodni pogoji za zasebne naložbe. EESO pozdravlja predlog za oblikovanje instrumenta za podporo plačilni sposobnosti, s katerim naj bi se pomagalo zdravim podjetjem, ki jih je prizadela pandemija.

⁽⁴⁾ UL C 440, 6.12.2018, str. 106.

⁽⁵⁾ https://www.europarl.europa.eu/doceo/document/TA-9-2020-0124_SL.html

4.5 EESO pozdravlja vsebino drugega stebra programa „Next Generation EU“, osredotočenega na oživitev naložbene dejavnosti, ki bo podprta z inovativnimi finančnimi instrumenti.

4.6 EESO pozdravlja tudi vsebino tretjega stebra programa „Next Generation EU“, ki obravnava vprašanja, za katera so bile doslej v glavnem pristojne države članice.

4.7 EESO meni, da je struktura programa „Next Generation EU“ dobro uravnotežena in da obravnava potrebe, ki jih je treba izpolniti s skupnimi sredstvi EU, hkrati pa upošteva tudi načelo subsidiarnosti.

V Bruslju, 16. julija 2020

Predsednik
Evropskega ekonomsko-socialnega odbora
Luca JAHIER
